CHART V: LEAH/BENJAMIN MINTZ (CONT.)

הרב הגאון ר׳ משה אליעזר גברין,
אינטערעסאנטער טיפּ איד נומער איינס

APRIL 4, 1928

דער ערשטער טיפּ פון די סעריע אינטערעסאנטע טיפּען פּאָרנומען צו שילדערען אין דיעזע אפּטהיילונג גיבען מיר אָפּ דעם כבוד צו הרב ה״ג ר׳ משה אליעזר בר׳ משה אליעזר גברין פון 771 קראון סטריט, איסטערן פּארקוויי סעקשאָן. אַ איד א זקן אין יאָהרען, אין תורה און חכמה, א אימפּאָזאַנטע פיגור מיט׳ן אידישען פּאטריאַטישען . הדרת פנים. זיין בילד וואס איהר זעהט דאָ זאָגט עדות אויף זיין גדלות. ער איז בעקרוינט מיט׳ן טיטול גאון חריף ובקי און ש״ס בבלי ירושלמי פּוסקים מיט אלע נושאי כלים און תשובות און דאָך קיינמאל ניט געוואלט זיצען על כסא הרבנות ניט ביז 55 יאָהר אלט אין יורצּפּ און ניט דאָ אין אמעריקא ביז זיין יעצטיגען עלטער קרוב לשמונים, איז לעצטען מאָנאט טבת אלט געוואָרען 79 יאָהר.

אלס 11 יעהריגער אינגעל אין זיין געבורטס־שטעטעל זעטיל, גראָדנער גובערניע איז ער באַוואונדערט געוואָרען פון גאון ר׳ אייזיל חריף סלאָנימער רב מיט וועמען ער האָט זיך מפלפּל געווען אין א שווערע סוגיא גמרא, שפּעטער אין זעטלער ישיבה, אין ווילנא אין גאון׳ס קלויז געקלונגען אלס עילוי.

ווי די מאָדע דאַן אין ליטא האָט איהם צו 18 יאָהר אלט א איד א גביר און נדיב ר׳ בנימין מינץ מיט זיין פרוי א צדקת לאה ז״ל אויסגעחאַפּט פאר א איידים, געגעבען דער טאָכטער פאר א ווייב דערצו נדן מיט 10 יאָהר קעסט און דער איידים גברין איז אין דיא קסט צייט געזעסען על התורה, געשוואומען אין ים התלמוד. דורכגעשריעבען זיך שאלות ותשובות מיט די גאונים פון יענער צייט ר׳ ברוך מרדכי ליפשיץ, ר׳ יצחק אלחנן, ר׳ ליפּה׳לע מירער, מינסקער גדול און אנדערע. נאָך׳ן קעסט אלס יונגערמאַן [illegible]ריין אין עולם הסחור, וועלדער און [illegible]סען געהאַלטען אבער חלילה ניט אפּ[illegible]יען דעם ש״ס. האָט פעראייניגט [illegible]ישכר און זבולן געשיקט געהילץ [illegible]ים ווי זבולן און געזעסען איבער [illegible] ר[illegible]״ם ווי ישכר געווען [illegible] , הויז פּתוח לרוחה און [illegible] של תורה וצדקה, דערצו נאָך א [illegible]עלטענער מתפלל געווען, איז מפורסם געוואָרען אלס דער איד פון תורה און גדולה במקום אחד איבער די אמאָליגע רוסישע גובערניעס גראָדנע, ווילנא, קאָוונע און מינסק, איז אנגעזעהען געווען ביי סוחרים, פּריצים, גראַפען, קניאַזען מיט וועמען ער האָט געהאַנדעלט, וואו נאָר א שווערע דין תורה, א ברירה אדער א אידישער כלל ענין האָט ער אנטהייל גענומען.

אזא איד וואלט אויסגעלעבט זיינע יאָהרען מיט זיין פרוי מרים רבקה ע״ה מיט זיינע 6 זיהן און 4 טעכטער בשלוה, זיינען אבער אונטערגעקומען די יאָהרען פון צר הצורר אלעקסאַנדער דער דריטער, ימח שמו אפּגענומען אלע פרנסות ביי אידען, דערצו איז אונטערגעקומען די רוסיש יאַפּאנישע קריעג און מורא האָבענדיג זיינע זיהן זאָלען דארפען דינען דעם רוסישען צאר איז ער אין 1904 נאָך אמעריקא מיט זיין גאַנצע פאַמיליע געקומען מיט׳ן יתר הפליטה קאפּיטאל האָט דאָ אין ניו יאָרק א דראָג ביזנעס געקויפט וועלכע דיא זיהן האַלטען נאָך היינט. זעלבסטפערשטענדליך אזא איד ניט ווילענדיג נהנה זיין פון רבנות ווערט דאָ א נחבא אל הכלים דער לעבען א צוּבראָכענער פנה זיוה פון דעם אמאליגען שטאָלצען סוחר, פון די אמאליגע גדולה, אפילו די גאונות אין ש״ס באהאלטען און נאָר שטילערהייט קוויקט זיך אזא איד זיצענדיג איבער זיינע ספרי תורה אבער דאָך כדי מקיים צו זיין ללמוד וללמד ולעשות האָט ער אויך דאָ א גרויסען אנטהייל גענומען אין די ישיבת ר׳ יעקב יוסף און אין וויליאמסבורג אין א גרינדונג פון א גמילת חסד סאָסייעטי, האָט זיין טהעטיגקייט און גרויסע נדבות געגעבען.

יעצט וואוינט ער דאָ אין קראון סטריט מיט זיינע א טאָכטער און אונפּאַרהייראַטע 2 זיהן און העלפט גרינדען די ישיבת הגאון ר׳ יצחק יעקב ריינעס אין דעם סעקשאָן. זיין בילד און די קורצע ביאָגראַפיע האָבען מיר פון די זיהן גענומען און אויך פון דעם בראָנזווילער תושב הרב בן ציון אייזענשטאַט וואו ער האָט עס פארשריבען אין זיין ספר דורות האחרונים.

אין א פּערזענליכע אונטערעדונג וואס מיר האָבען מיט איהם געהאַט אין זיין חדר וואו ער זיצט און לערנט האָבען מיר זיך אנגעשטויסען אן דער ציון פראגע וועלכע ער האָט זיך געוועהרט אויסצומיידען, האָט נאָר געענטפערט ״בהדי כבשי דרחמנא למה לי״ וואס דער רבש״ע וויל וועט ער טאָן, איך בין שוין אלט אפילו צו דעבאַטירען וועגען דעם. איך האָב גענוג דעבאַטירט אמאל מיט אונזער מחותן דעם גאון ריינעס זצ״ל.

זיין ביאָגראַפיע אין קורצען איז פאָלגענדע :

געבאָרען אין כ״ו טבת שנת תר״ט, זיין פאָטער ר׳ משה אליעזר געשטאָרבען 3 מאָנאַט בעפאָר זיין זוהן איז געבאָרען געוואָרען, איז א נאָמען נאָך איהם, האָט זיך ערצויגען ביי זיין זיידען ר׳ נפתלי הערץ, איינער פון די בעריהמטע אידען אין סלאָנים.

צו 11 יאָהר ווען זיין רייכער זיידע איז געשטאָרבען און ער מיט זיין קליינע שוועסטער זיינען יורשים געבליבען צו דער ירושה חלוקה איז הגאון ר׳ אייזיל חריף סלאָנימער רב געקומען. ווען עס האָט זיך געהאַנדעלט ווער זאָל דיא יתומים, גברין און שוועסטעריל, האָדעווען, זייער ירושה פערוואלטען האָט מען פאַרגעשלאָגען דעם פעטער ר׳ נאָטע, ר׳ אייזיל חריף האָט דעם יתום גברין געפרעגט אויב ער איז צופריעדען און דאַן האָט ער גלייך געענטפערט, איך בין געוויס צופריעדען אבער רבי ! עס איז נגד הגמרא וועלכע זאָגט בפירוש אין מורידין קרוב לנכסי קטן און דער פלפול האָט זיך אנגעפאַנגען פון וואס ר׳ אייזיל איז נשתומם געוואָרען פון זיין חריפות.

אלס יונגערמאַן זייענדיג אין ווילנא אין חסיד׳ם קלויז האָט איהם דער גאון און צדיק ר׳ ישראל סלאָנימער זצ״ל איינגעלאַדען צוזאַמען לערנען די מסכתא זבחים ביי וועלכע ער האָט געהאַלטען און דער אלטער גברין שטאָלצירט יעצט רעדענדיג זיך אלס ר׳ ישראל׳ס א תלמיד.

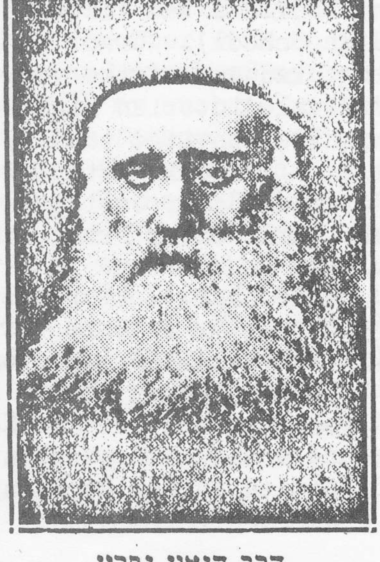

הרב הגאון גברין